

Programa

OBJECTIUS, PROCEDIMENTS I AVALUACIÓ.

Aquesta assignatura, de caràcter quatrimestral, abasta des de la formació de l'ordre feudal (segles X-XI) fins el segle XV. Els dos primers temes serveixen d'engranatge amb el programa d'Història Medieval I. L'objectiu fonamental és el desenvolupament del programa que es presenta seguidament, així com dotar als alumnes dels instruments necessaris per a la seva correcta preparació: un dossier de material per a pràctiques i una bibliografia bàsica de consulta i de lectura. Les pràctiques es fan a la mateixa classe prèvia preparació. L'avaluació consisteix en una prova final amb qüestions teòriques i pràctiques, normalment dues de cada, de les quals han de ser-ne respostes tres.

TEMARI.

1. Edat mitjana i feudalisme: l'espai i el temps. Historiografia i fonts.
2. El context històric en la gènesi de l'ordre feudal. La desintegració i fi de l'Imperi Carolíngi. La presència dels normands a occident i els seus efectes.
3. La fragmentació de la sobirania i la desaparició del concepte "d'autoritat pública". Senyors, espais feudals i àmbit de la senyoria: els castells. Les relacions feudovassallàtiques. Del domini al feu. L'alou.
4. La captura del treball pagès: de la fiscalitat estatal a la renda feudal. Producció i relacions de producció: pagesia, roturacions i la creació de l'espai rural. La renda i les formes de domini i control del treball pagès.
5. L'Església, una institució de caràcter universal dins l'ordre feudal. Església i territori. Mecanismes de control ideològic i codificació de l'agressivitat de l'aristocràcia: el moviment de Pau i Treva de Deu i les croades. La Reforma Pontifical i el conflicte de les investidures.
6. Els "Estats" medievals: la gènesi de les monarquies feudals. Institucions i organs de govern. Alemanya i la renovació de l'Imperi. Els Capets i el regne de França. Anglaterra a partir de la conquesta normanda.
7. L'expansió feudal i la regeneració de l'ordre feudal: la croada com a síntesi d'interessos convergents. Regions objecte de croada. L'Orient: els regnes croats i l'Imperi Llatí. La creació dels ordes religioso-militars. Al-Andalus. L'expansió alemanya vers l'est. Els efectes del procés expansiu.

8. Les ciutats medievals: l'origen de la seva revitalització. Les activitats urbanes: artesanat i comerç; mercats i fires. El comerç llunyà i els centres mercantils: la Mediterrània, La Bàltica i les fires de Xampanya. Els grans centres artesanals: Flandes i el nord d'Itàlia. El patriciat urbà; les institucions.

9. Crisi i transformacions a la baixa edat mitjana (ss. XIV-XV). Crisi de subsistències i epidèmies (la pesta negra). Conflictes socials i conflictes entre estats: la Guerra dels Cent Anys. La reordenació del feudalisme: les alternatives.

10. Estats i societats no feudals. L'imperi bizantí: de la dinastia Macedònica fins la seva fi: les croades i els turcs.

Els estats islàmics: el Magreb. Al-Andalus: la fi del califat de Còrdova. Taifes. Almoràvits i almohades.

Bibliografia bàsica.

1. Manuals i col·leccions. Obres de caràcter general.

J. HEERS: Historia de la Edad Media. Ed. Labor.

M. A. LADERO QUESADA: La Edad Media (Hist. Univ, v.II), Vicens.

J. LE GOFF: La baja edad media. Ed. s. XXI (col. Hist. Univ. 11).

R. ROMANO-A. TENENTI: Los fundamentos del mundo moderno.. Ed. s. XXI (col. Hist. Univ. 12).

C. CAHEN: El Islam. Vol. I. Ed. s. XXI (col. Hist. Univ. 12).

H. SHABAN: Historia del Islam. 2 vols. Ed. Guadarrama.

J. P. POLY: El cambio Feudal (ss. X-XII). Ed. Labor. Col. N.Clío.

L. GENICOT: Europa en el siglo XIII. Ed. Labor. Col. N.Clío.

B. GUENEE: Occidente durante los siglos XIV y XV. Los Estados. Ed. Labor. Col. N.Clío.

J. HEERS: Occidente durante los siglos XIV y XV. Aspectos económicos y sociales. Ed. Labor. Col. N.Clío.

J. PAUL: La iglesia y la cultura en occidente. 2 vols. Ed. Labor. Col. N.Clío.

N. J. G. POUNDS: Historia económica de la Europa Medieval. Ed. Crítica.

B. H. SLICHER VAN BATH: Historia agraria de Europa occidental (500-1850). Ed. Península.

R. HILTON: Conflicto de clases y crisis del feudalismo. Barcelona, 1988.

2. Temes.

M. BARCELO i altres: Arqueología medieval. En las afueras del "medievalismo". Crítica.

P. TOUBERT: Castillos, señores y campesinos en la Italia medieval. Crítica.

BONNASSIE, BISSON i altres: Estructuras feudales y feudalismo en el mundo mediterráneo. Crítica.

J. PORTELLA, ed.: La formació i Expansió del Feudalisme Català. Estudi General, 5-6, 1985-86. Girona.

3. Teoria.

- M. BLOCH: La sociedad feudal. 2 vols. Mèxic, 1956.
F. L. GANSHOF: El feudalismo. Ed. Ariel (reed. a Crítica?)
R. BOUTROUCHE: Señorío y feudalismo. 2 vols. Ed. s. XXI.
AADD.: El feudalismo. Ed. Ayuso
A. GUERREAU: El feudalismo: un horizonte teórico. Crítica.

4. Bibliografia instrumental.

- KINDER-HILGEMANN: Atlas histórico Mundial. Istmo. 2 vols.
P. BONNASSIE: Vocabulario bàsico de la historia medieval. Crítica.
F. MAILLO: Vocabulario básico de la historia del Islam. Ed. Akal.
ALVAREZ-RIVERO: Cronología histórica universal por países. 2 vols. Madrid, 1994.
LOZANO-MITRE: Análisis y comentarios de textos históricos. Edades antigua y media. Madrid, ed. Alhambra.